

N:o 20.

Ank. till Riksd. kansli 1904, den 16 mars kl. 3 e. m.

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående beredande af tillfälle för lärare i naturkunnighet och seminarielärare att inhämta nödiga insikter i alkohologi.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 99, har herr *K. H. G. von Schéele* hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga de åtgärder, som erfordras för beredande af tillfälle åt lärare i naturkunnighet vid de allmänna läroverken äfvensom seminarielärare att mot ersättning af allmänna medel under sakkunnig ledning genomgå en kurs till inhämtande af de för en verksammare nykterhetsundervisning nödiga insikter i alkohologi.

Såsom inledning till ifrågavarande hemställan anför motionären: »Då genom nådig remiss den 7 november sistlidet år Visby domkapitel jämte öfriga stiftsmyndigheter i riket anbefallts att afgifva underdånigt utlåtande öfver en af professor *C. Wallis* m. fl. hos statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet gjord framställning rörande vissa önskemål till befordrande af nykterhet hos vårt folk, hade jag såsom ordförande i sagda domkapitel den 23 därpå följande december anledning att, under förklarande af min anslutning i allo till den af petitionärerna gjorda framställningen, därjämte i likhet med läroverkskollegiet uttala önskvärdheten af att tillfälle måtte beredas lärare i naturkunnighet vid de allmänna läroverken äfvensom seminarielärare att mot ersättning af allmänna medel under sakkunnig ledning genomgå en kurs i hithörande

stycken.» På de i nämnda utlåtande antydda grunder, som enligt motionärens åsikt »torde för enhvar ligga i öppen dag», hade ärendet nu framförts i motionsväg.

Systemålet med motionärens hemställen öfverensstämmar i grunden med det syftemål, som vi återfinna i den del af förenämnda skrifvelse från professor C. Wallis m. fl. (Svenska läkarnes nykterhetsförening), där desse varmt betona, att enligt deras uppfattning den viktigaste åtgärden i nykterhetsfrågan för närvarande vore »att åvägabringa en effektiv undervisning för lärarne själfva angående de rusgifvande ämnenas natur och verkningar».

För detta måls vinnande anvisas i berörda skrifvelse, *dels* att genom Kungl. Maj:ts försorg måtte till hvarje högre elementarläroverk och seminarium utdelas ett exemplar af d:r Matti Helenius' arbete »Alkoholspörsmålet såsom en samhällsfråga» (Stockholm 1903, 422 s. 8:o), afsedd att utgöra en mera omfattande källskrift till de lärares tjänst, hvilka skola undervisa om rusdryckernas verkningar; *dels* att såsom ett medel att väcka och underhålla intresset vid de högre läroverken för undervisningen angående rusdryckerna den åtgärden, att någon gång ett ämne, tillhörande alkoholfrågans område, skulle gifvas i studentskrifningen; *dels* ock att en kurs i skolhygien måtte gifvas vid profårskurserna, så ock att i denna kurs borde ingå en lämplig framställning af alkoholfrågan.

På samma gång motionären uttalat sin odelade anslutning till förberörda skrifvelse och dess förslag till åtgärder, har han nu i motionsväg särskildt föreslagit, att för lärare i naturkunnighet vid de allmänna läroverken äfvensom för seminarielärare måtte beredas tillfälle att mot ersättning af allmänna medel under sakkunnig ledning genomgå en kurs för inhämtande af nödiga insikter i alkohologi.

Utskottet underskattar ingalunda betydelsen af den åtgärd, som genom sistnämnda hemställen här framförts till öfvervägande; men härvid må dock erinras, såsom det ju ock framgår af motionen, att på grund af åberopade svenska läkarnes nykterhetsförenings skrifvelse pågår redan utredning angående lämpligaste utvägar och medel för åvägabringande af en effektiv undervisning för ifrågavarande lärare med afseende på de rusgifvande ämnenas natur och verkningar. Af denna utredning kan förväntas klarare belysning öfver tilläfväntade nu befintliga brister och därpå beroende behof, som måste afhjälpas. Vidare: såsom motionärens förslag framkommit under denna utredning, så torde under

densamma från andra håll kunna framkomma nya uppslag för målets vinnande.

Endast efter nu pågående utredningens slut synes alltså här afhandlade ärende befinna sig i det skick, att inför det verkliga behovet å ena sidan samt inför ändamålsenligheten och prisbilligheten å andra sidan lämpligen må kunna afgöras, huruvida och i hvad mån afseende må kunna fästas vid framkomna önskemål i ärendet och bland dessa önskemål äfven vid det, hvilket motionären förut såsom ordförande i Visby domkapitel uttalat inför Kungl. Maj:t och hvilket han nu i motionsväg framburit inför Riksdagen.

På grund af frågans nu antydda läge finner sig utskottet alltså böra hemställa,

att förevarande motion icke för närvarande må till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 mars 1904.

På utskottets vägnar:

J. G. HAZÉN.

Herr *F. Berg* har begärt få antecknadt, att han af arbete inom annat utskott varit förhindrad deltaga i ärendets behandling inom utskottet.

Reservation

af herr *Halvar Eriksson*.
